

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 220 | Tarih 2-8 Eylül

(İlgili kaynakların linkleri İngilizce versiyonda yer almaktadır.)

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az 43 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020'de yayımlanan bir görüş belgesinde söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir veritabanı vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

5 Eylül: Türk polisi 19 ilde 34 kişiyi Gülen hareketiyle bağlantılı oldukları iddiasıyla gözaltına aldı.

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevinden ihraç edilen ve 6 Ağustos 2019 tarihinde ortadan kaybolduğu ihbar edilen eski kamu çalışanı Yusuf Bilge Tunç'tan bir haber alınmadı. Tunç'un ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi zorla kaybedilme vakasının son örneklerinden biri oldu.

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

2 Eylül: Pazar günü bir Türk hakimi, Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın müttefiki olan aşırı sağcı Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) liderlerini eski Ülkü Ocakları lideri Sinan Ateş suikastına karışmakla

suçlayan avukat Dilek Ekmekçi'nin tutuklanmasına karar verdi.

2 Eylül: Haber programı hazırlayan ya da sokak röportajları yapan YouTuber'ların Türkiye'nin yayıncılıktan sorumlu kurumu Radyo ve Televizyon Üst Kurulu'ndan (RTÜK) lisans almaları gerekecek.

2 Eylül: İstanbul Anadolu Cumhuriyet Başsavcısı İsmail Uçar'ın adliyedeki rüşvet çarkına ilişkin Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Sekreterliği'ne gönderdiği raporla ilgili haberlere İstanbul 9. Sulh Ceza Hakimliği'nin kararıyla kişilik haklarının ihlali gerekçesiyle erişim engeli getirildi.

3 Eylül Bir Türk mahkemesi, hükümetin Instagram yasağını eleştirdiği için bir kadına ertelenmiş yedi buçuk ay hapis cezası verdi.

İNSAN HAKLARI SAVUNUCULARI

5 Eylül: Türk avukat Betül Alpay, bir cezaevinde hukuka aykırı bir şekilde çıplak aramaya maruz kaldığını kamuoyuna açıkladıktan sonra hakaret davasıyla karşı karşıya.

KÜRT AZINLIK

2 Eylül: İstanbul'un Kadıköy ilçesinde Dünya Barış Günü basın açıklamasının ardından Kürtçe sloganlar ve halay nedeniyle polisin müdahale ettiği 12 kişi "terör propagandası yapmak" suçlamasıyla gözaltına alındı.

2 Eylül: İstanbul'un Aksaray semtinde, bir restoranda yemek yerken telefonda Kürtçe konuştuğu için hedef alındığı iddia edilen Irak Kürdistan Bölgesi vatandaşı Hakim Lokman öldürüldü, iki kişi de yaralandı.

CEZAEVİ KOŞULLARI

4 Eylül: Kocaeli Kandıra F2 Cezaevi'ndeki mahkûmların zorla çıplak aramaya maruz bırakıldığı ve bazı mahkûmların gardiyanların fiziksel şiddetine maruz kaldığı bildirildi.

MÜLTECİLER VE GÖÇMENLER

2 Eylül: Bursa'nın İnegöl ilçesinde 16 yaşındaki Efe G. isimli çocuk, tartıştığı 23 yaşındaki Suriyeli Hani K.'ya bıçakla saldırdı ve Hani K. hastaneye kaldırıldıktan sonra hayatını kaybetti.

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

2 Eylül: İstanbul Metris Cezaevi'nde bulunan ve daha önce Türk ordusunda binbaşı olarak görev yapmış olan bir mahkumun ileri derecede multipl skleroz hastası olmasına rağmen cezasının ertelenmesi talebi reddedildi.

4 Eylül: İstanbul'daki bir hastanenin personelinin, amiyotrofik lateral skleroz (ALS) hastası Kürt mahkûm Abdulkadir Kудay'a su vermeyerek ve kişisel bakımını ihmal ederek kötü muamelede bulunduğu iddia edildi.

5 Eylül: Ankara Sincan Kadın Cezaevi'nde tutuklu bulunan Nedime Yaklav'ın 30 yıllık cezasını tamamlamasına rağmen 22 Ağustos 2024 tarihinde beşinci kez tahliye edilmesi, Cezaevi İdare ve Gözlem Kurulu'nun "yeterli rehabilitasyon gösteremediğini" gerekçe göstererek tutukluluk süresini dokuz ay uzatması nedeniyle ertelendi.

ULUSÖTESİ BASKI

2 Eylül: Diplomasi ve Ekonomi Enstitüsü'nün (institude) raporuna göre Türkiye, kara para aklamayı önleme düzenlemeleri gibi uluslararası finansal sistemleri manipüle ederek, yurtdışındaki muhalifleri hedef alıp susturmak, temel finansal hizmetlere erişimlerini kesmek ve onları güvenlik riski olarak etiketlemek suretiyle ulusötesi baskı uyguluyor.

KADIN HAKLARI

4 Eylül: Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu'na göre, Ağustos 2024'te Türkiye'de 33 kadın erkekler tarafından öldürüldü ve 24 kadın da şüpheli koşullar altında, genellikle kişisel kararlarla ilgili çatışmalar nedeniyle hayatını kaybederken, aktivistler hükümetin

cinsiyete dayalı şiddetle mücadele konusundaki yetersiz çabalarını eleştiriyor.